

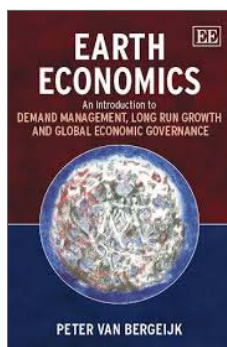
Boeken

Op het eerste gezicht suggereert de titel 'Earth Economics' een bespreking van de laatste inzichten op het gebied van duurzame groei of groene economie. Dat is niet het geval. Het boek gaat uit van een mondiaal perspectief en brengt een collegereeks voor studenten uit alle windstreken samen.

Het eerste deel gaat in op modellen voor de kortere termijn, met name aan de hand van het traditionele IS/LM-model. De auteur plaatst dit in een actuele context door de bespreking van de dynamiek van overheids-schuld en excessief monetair beleid (Quantitative Easing). Ook behandelt hij modificaties als aanpassingskosten en kuddegedrag. Vervolgens gaat hij in op enkele discussiepunten onder economen met betrekking tot het monetair en budgettair beleid.

Deze zijn aan de hand van dergelijke modellen terug te voeren op verschillende opvattingen over de rentegevoeligheid van bestedingen en de geldvraag, alsmede aanpassingskosten. Ook laat hij aan de hand van modelbenaderingen zien dat de huidige combinatie van een dalende rente en een lagere economische groei het gevolg kan zijn van zowel een vraag- als een aanbodschok. Als hierop beleidsmatig wordt ingespeeld, is het dus van belang om ook los van modelmatige benaderingen te identificeren wat de achtergrond van een dergelijke economische ontwikkeling is.

In het tweede deel staan modellen gericht op de langere termijn centraal. Diverse benaderingen passeren de revue, met name de Harrod-Domar-productiefunctie (complementariteit) en het neoklassieke groeiemodel (substitutie). In laatstgenoemd model leiden meer besparingen via hogere investeringen (kapitaal) tot een hogere arbeidsproductiviteit en meer economische groei. Dit spoort met de beschikbare empirie voor de wereldeconomie, in de periode 1965–1992 (de meest recente beschikbare cijfers) is de inzet van kapitaal per werknemer ruwweg verdubbeld en de arbeidsproductiviteit met ongeveer de helft gestegen. Hier ligt een verbinding met het eerste deel van het boek: investeringen leiden zowel tot bestedingen als tot kapitaalaccumulatie en zijn zo van invloed op de economische groei op korte en lange termijn. De wereldwijde economische groei in de periode 1965-1992 van 3,3 procent per jaar kan worden uiteengehaald in een bijdrage vanuit de factor arbeid (1,1 procent), de factor kapitaal (1,4 procent) en een post overig (het Solow-residu) van 0,8 procent per jaar. Vanuit het neoklassieke gedachtegoed worden een viertal strategieën geschetst voor groeibevordering en armoedebestrijding, namelijk meer besparingen, een lagere fertiliteit, innovatie en

Auteur **Peter van Bergeijk**

Titel **Earth Economics**

Uitgever **Edward Elgar**

PIET VAN DER GRAAFF

Secretaris bij Stichting

Pensioenfonds Hoogovens

structurele hervormingen. De veronderstelling is dat een lagere fertiliteit leidt tot een hogere productiviteit per werknemer, die het effect van minder aanbod overtreft.

De nadruk in het derde deel ligt op de voorziening van wereldwijde collectieve goederen. De praktijk leert dat grotere landen hierbij het voortouw nemen. Het toekomstige belang van de grootste economieën in de totale wereldeconomie neemt naar verwachting af; dit geldt ook voor het aandeel van de grootste economie in de totale wereldeconomie. Beide verwachte ontwikkelingen belemmeren de toekomstige totstandkoming en handhaving van collectieve goederen op wereldschaal.

Het is een toegankelijk, helder geschreven en actueel (leer)boek, gecompleteerd met vragen per onderdeel (en de antwoorden achterin). De

auteur geeft een goed overzicht van de macro-economische theorie en empirie in een actuele context. In het boek worden economische vraagstukken vanuit een mondiale context benaderd en dus niet vanuit het perspectief van landen, staten of naties. Dit wereldwijde perspectief betekent dat bijvoorbeeld export, import en het belang van de concurrentiepositie voor staten niet aan de orde komen. Duidelijk wordt dat immateriële activa (institutes, sociaal kapitaal, kennis) het leeuwen-deel uitmaken van het productief vermogen en samen met fysieke investeringen bepalend zijn voor economische groei op langere termijn. Door het mondiale perspectief valt differentiatie in dergelijke institutes evenwel buiten de scope van dit boek. Dit zou een interessante aanvulling kunnen zijn, omdat ondanks deze differentiatie alle landen hebben geprofiteerd van de groeiversnelling in de afgelopen twee eeuwen (Huizinga, 2013). Het boek illustreert tevens dat de financiële sector bij de traditionele macro-economische modellen ontbreekt. Vraagstukken als het opvangen van de kosten van vergrijzing via pensioenfonds, de financiering van ondernemingen (Mayer, 2013) en internationale kapitaalstromen (Wolf, 2013) zijn niet in de beschreven modellen geïncorporeerd en blijven zodoende onderbelicht.

LITERATUUR

- Huizinga, F. (2013) *Is er nog hoop?* Den Haag: Centraal Planbureau.
 Mayer, C. (2013) *Firm commitment*. Oxford: Oxford University Press.
 Wolf, M. (2013) *Why China will not buy the world*. *Financial Times*, 10 juli.